

EMIRHAN DAĞKAN G. • **Bozlak**

EMİRHAN DAĞKAN G. 1992 Erzurum doğumlu. Halen İstanbul Üniversitesi Halkla İlişkiler ve Tanıtım Bölümü'nde lisansüstü eğitimine devam ediyor. *Ruhaltı Çocukları* adlı ilk romanı 2015'te İletişim Yayınları tarafından yayımlandı.

İletişim Yayınları 2648 • Çağdaş Türkçe Edebiyat 455

ISBN-13: 978-975-05-2448-6

© 2018 İletişim Yayıncılık A. Ş. (1. Basım)

1. BASKI 2018, İstanbul

EDITÖR Levent Cantek

YAYINA HAZIRLAYAN Duygu Çayırıcıoğlu

KAPAK ve KAPAK İLLÜSTRASYONU Seda Mit

UYGULAMA Hüsnü Abbas

DÜZELTİ Nebiye Çavuş

BASKI Ayhan Matbaası • SERTİFİKA NO. 22749

Mahmutbey Mahallesi, 2622. Sokak, No: 6/31 Bağcılar 34218 İstanbul

Tel: 212.445 32 38 • Faks: 212.445 05 63

CILT Güven Mücellit • SERTİFİKA NO. 11935

Mahmutbey Mahallesi, Devekaldırımı Caddesi, Gelincik Sokak,

Güven İş Merkezi, No: 6, Bağcılar, İstanbul, Tel: 212.445 00 04

İletişim Yayınları • SERTİFİKA NO. 10721

Binbirdirek Meydanı Sokak, İletişim Han 3, Fatih 34122 İstanbul

Tel: 212.516 22 60-61-62 • Faks: 212.516 12 58

e-mail: iletisim@iletisim.com.tr • web: www.iletisim.com.tr

EMİRHAN DAĞKAN G.

Bozlak

BİRİNCİ BÖLÜM
Kesik Ağaç Gölgesi

– BİR –

Kafamı çevirip şöyle bir bakınca, istirahat için can atan bedenimin telefon direklerinin sarkan tellerinde bir o yana bir bu yana sallandığını gördüm. Aslında, bu dert sırtıma bineli epey olmuştu ama... uyuyamamak garip şey diye düşünüyordum yine de. Öyle, beni uykusuz bırakacak bir derdim yahut geceleri sırf bu yüzden aylak aylak dolaşmamı bir olura vardırarak bir saik de yoktu ortada. Öte yandan, işin garibi, uykusuzluğumu yalnızca yürüyerek bastırabildiğim için, kaç zamandır tutulan bacaklarıma da ayrı bir uyku düşmüş gibi huzursuz ve bitkindim. Gara gelene değin, birbiri içinde eriyen her lahzayı bir adım sayarak, bu katlanılmaz yolculuğa bir şekilde dayanmaya çalıştım.

Trenden inip birkaç adım atınca aklımın bir parça da olsa yerine geldiğini sandım. Sağıma soluma bakınırken ya da yanımdan geçip giden üç beş adamın yüzüne alttan alttan bakıp ne işle meşgul olduklarını anlamaya çalışırken, gücümün yerine geldiğini iyiden iyiye hissetmeye başlamış ve

boştaki elimle dudaklarıma bir sigara yerleştirmiştim. Ne var ki, kulpundan sıkıca tuttuğum bavulumu yere bırakmak bir türlü aklıma gelmediğinden, tek elle kibriti nasıl yakabileceğimi bir müddet alık alık düşünmüş ve hayalime dahi sığdıramadığım bir uğraşın içinde debelenip durmuştum. İnsan, haddinden fazla uyanık kalınca bir hayli sersemleşiyordu herhalde.

Sonra, bavulumu yere koymayı akıl edip de bir sigara yakınca tekrardan yürümeye başladım. Tabanlarım yere değdikçe ayaklarımın hemen altındaki çamur yığınlarından çıkan gırç gırç sesleri, bedenimin tamamını yere sermek istercesine koyulaşan, katılaşan ve ağırlaşan kara bulutların saldıkları büyük gürültüyle birleşiyordu. Rüzgârın sesini ve şiddetini artırması, boyası dökülmüş yahut olduğu gibi yıkılmaya yüz tutmuş eski binalar, bu binaların bazısındaki çerçevesleri kırık boş ve karanlık evlerin pencereleri, onların altında ve yanında kalan ve sararmış perdelerine bakılırsa içinde en az bir insanı yaşatan diğer haneler, kimi çatıların uçlarından ve tepelerinden kopup havada süzülerek gözden kaybolan demir parçalar, olduğu yerde buralara alişkin olduğunu belli edercesine sakince öten siyah kargalar, yakalarını kulaklarına doğru kaldırarak yoluna devam eden, sigarasını yakmaya çalışan, oturacağı bankın ıslak olup olmadığını eliyle kontrol eden yaşlı veya orta yaşlı adamlar... hem burada herhangi bir canlılık belirtisi olmadığını sanırsını, hem de halihazırda var olan ve yaşanan bambaşka hayatların delillerini aynı anda önüme seriyor ve ben, bu gördüklerim arasından hangisini ciddiye alacağımı bir türlü kestiremiyordum. Vardığım bu küçük yerin yarattığı bilinmezliği, toprağa yaklaşan sis tabakasından bakışlarımla ayırt edebilmem mümkün değildi. Buna rağmen, belki burası bile şükürlüktür diye iç geçirdiğim de oluyordu. Zira, az zaman sonra, buradan daha küçük bir yere... – bir köye doğru yol

alacak ve memleketin küçüldükçe kuytulaşan bir toprağında öğretmenlik yapmaya çalışacaktım. Başiboş adımlarla vardığım bir caddeye çıkınca, vasıl olmadıkça zihnimde daha da çok kararmaya devam edecek olan bu köye bir an evvel gidebileyim diye telefon edebileceğim bir yer aramaya başladım. Babamın, bilmem nesinin nesinden tanıdık olan bir muhtar –dediğine göre hayatında bir kez dahi görmemiş– güya bana yardım edecek ve beni bir eve yerleştirecekti.

Bir süre; yerlerdeki at pisliklerini, kuyruğu kesik beyaz bir kediyi, evinin önündeki küçük merdivende bir eliyle bastonunu diğer eliyle sigarasını tutan uzun sakallı –sakalının yarısı ucuna doğru kınalaşıyordu– yaşlı ve sessiz bir adamı ve evinden çorapsız, pantolonsuz, külotsuz fırlayan küçük bir çocukla onu yakalamak için peşinden koşan ayağı terlikli, başı yazmalı genç bir kadını şaşkın şaşkın izleyerek ve bunların zihnimde peyda ettiği bezeyi, aynı bütünü ayrı parçaları gibi ayırımsamaya gayret ederek yürüdüm durdum. Ardından, gözüme, tentesinden plastik toplar sallanan bir bakkal ilişince, mutlaka telefon vardır diye içeri girdim.

Bakkal, dışarıdaki soğuğa rağmen gömleğinin düğmelerini atleti gözükecek kadar çözmüş, hafif şişman ve kirli sakallı bir adamdı. Doğrusu, aramızda öyle aman aman bir muhabbet geçmemişti ama... ücreti karşılığında telefon edip edemeyeceğimi sorduğum zaman bana öylesine garip bir cevap vermişti ki, kendince yaptığını düşündüğüm bu mizaha küçük bir tebessümle dahi eşlik edememiştim. Cebimdeki numara yazılı kâğıdı çıkarıncaya ve ahizde Muhtar'ın sesini duyuncaya kadar geçirdiğim o kısa sürede, bir kez daha ağzını açmasın diye adeta dua ettim. Neyse ki, hem Muhtar telefonu çabucak açmış, hem de köye nasıl ve kiminle geleceğimi bir anda tarif etmişti. Cebimdeki bozuklukları hızlı hızlı döküp dışarı çıktım.

Muhtar'ın söylediğine göre köye bugün kasabadan araba-

lar gitmez, daha doğrusu içeri girmezlermiş. Fakat yanlarında sarı siyah şerit olan minibüslere binip de, ... sapağında inmek istiyorum dersem, beni orada bekleyecek olan Vahit adında bir köylüyle birlikte en fazla yarım saat-kırk beş dakika yürürmüşüm. Bavulumu sürüye sürüye ilerlerken, içimden, “Adamcağıza da yazık,” diyordum. Hayatında hiç görmediği birini, hem de bu soğukta beklemek oldukça zor olsa gerekti.

Bakkaldan çıkınca, denk geldiğim bir kişiye Muhtar’ın bahsini ettiği minibüslere nereden binebileceğimi sordum. Önce, bavulumu bakıp buralı olup olmadığını merak etti. Ardından, değilim deyince de elini omzuma atıp benimle birlikte yürümeye başladı. “A şurasıdır,” diye, kırmızıya boyalı demir bir durağı gösterene değin, bir zaman memleket muhabbeti etmiş, askerlik yaptığı yeri öğrenmiş ve gariptir ki, bu kısacık sürede, terhisinden sonra bizim oralarda yediği bir yarım ekmeğin arasında kaç tane köfte olduğu gibi aklımın ucuna dahi gelmeyecek bir anısına vakıf olmuşum.

Durakta beklerken –iskeletinden gayri her yeri paramparça olduğundan– neredeyse sayılabilecek kadar tek tük atmaya başlayan yağmur damlaları alnımı, boynumu ve omuzlarımı ufaktan ıslatıyordu. Öyle... kötü diyebileceğim bir vaziyette değildim ama... etrafımdaki her şeye bakınca, içimde gitgide büyüyen bir tuhaflığın esiri olmaya başladığımı da inkâr edemezdim. Harabeden hallice binaları, çamurlu yolları yahut gıpgri bulutları hayatımın bu zamana kadar süregelen döneminde elbette tanımıştım, fakat, bunların hepsi, burada bir başka vücutta can bulmuşçasına bir yönümlü de esriktim. Tahayyül etmek güçleşiyordu sanki. Yıllarca uzak diye zihnime kazıdığım bir yerin, aslında kendi toprağından ve göğünden uzak olduğunu fark edip elde kalana yabancılaşmaktı bu. Burada bir şey beni boğuyor diyemezdim belki... ama bir şeye boğulduğum da kesindi.

Çok değil, minibüs önümde durup da kapılarını açtığında on, bilemedim on beş dakika geçmişti. Ben, böylesine düşüncelerimin aklımı deşe deşe büyüyeceğini ve buralarda yaşamaya devam ettikçe; toprağı, havayı ve insanı, bir hamur gibi zihnimde şekilden şekile sokacağımı, ufalayarak birbirini içinde yeniden var etmeye çalıştıklarımı bavulumla teker teker sıkıştıracağımı biliyor ve ne kadar süreceğini tahmin edemediğim bu yolculuğun, sırf bu nedenden ötürü bana, karşı konulamaz bir haz vereceğini umuyordum.

Ne var ki, yolculuk sırasında başıma hiç beklemediğim bir hadise geldi. Şöyle ki:

Minibüste kendi halimde ayakta dururken, saçlarımdan; alınıma, yanaklarıma, gözlerime düşen damlaların verdiği kaşıntıyla uğraşıyordum. O sırada, hemen dibimde oturan, kafasında takkesi, ayaklarında siyah lastikleri, üstündeki düğmeleri boynuna kadar kapalı düz yaka gömleği ve koyu yeşilden siyaha çalan ceketiyile oturan, yüzü buruşmuş, burnu ve kulakları oldukça büyük yaşlı bir adam, elini cebine atıp buruşturulmuş bir kâğıt mendil çıkardı ve, “Al bala,” diyerek bana uzattı. Nedense, mendili elimde şöyle bir tutmuş ve hemence yüzüme götürmemiştim. Bunun üzerine, adamcağız da “pis” olduğunu düşündüğümü sanmış olacak ki, “Korkmayasın, temizdir,” diye şefkatli bir sesle uyarmıştı beni. O anda, artık onu üzmüş olabileceğimi düşündüğümünden midir nedir, içimde bir şey kırılmış gibi irkilmiş ve hatamı telafi edeyim hasebiyle, üst üste teşekkürler edip bir muhabbet yolu kazmışım. Buraya kadar her şey yolundaydı. O yaşlı adamla hem bayağı bir sohbet etmiş, hem de kendisini bir nebze de olsa tanıma fırsatı bulmuşum. Fakat, geçen bu zamanda, yolcu ücretini henüz vermediğimi ancak şoförün iğneli sesiyle fark etmiş ve akabinde, “Bir öğretmen...” diyerek, cebimden çıkardığım beş milyonu ön tarafa uzatmışım. İşte, “başıma gelen hadise” dediğim kısım da, tam da

bu noktada peyda olmuştu. Önümdeki yaşlı adam, “öğretmen” kelimesini duyunca, “Sen muallim miydin yavrum?” diye şaşırmişti. Dediğine göre, yüzümü gözümü sakal bastığı için beni talebe sanmış. Ben daha bir şey açıklama gayretinde dahi bulunamamıştım ki, bu sefer de şoför oturduğu yerden muhabbete dalmış ve “Artık böyle da hacım,” demişti. “Hocalar artık terörist gibi dolaşabilecekler. Devlet baba izin vermiş. Çok şükür salağız da yedik.”

Başta ne dediğini anlamamıştım. Bununla beraber, çok geçmeden, asıl derdinin tam bilet parasıyla öğretmen bileti arasındaki farkı almak olduğunu düşündüm. Cebimden bozuklukları çıkarırken, okulların henüz açılmadığından, buraya yeni atandığımdan falan bahsettim ama nafileydi. Şoför, parayı uzatan elime bir hışımla vurmuş ve avcumdakiler yere saçılmıştı. O anda, bir iki kişinin ve önümdeki yaşlı adamın yüzüne alık alık baktığımı anımsıyorum. Tenimden bir soğukluk yükseliyordu. Benden ne istendiğini anlayamamak basiretimi bağlamış ve parmaklarıma bir titreme düşürmüştü. Eğilip de yerden bozuk paraları toplarken zar zor birkaç cümle kurabilmiş ve şoförün benden yana derdinin ne olduğunu öğrenmek istemiştim. Oysa, karşımda, söylediği hiçbir şey anlaşılmayan, sorduğum hiçbir soruya cevap vermeyen, on altı yaşından beri direksiyon salladığını, adam olandan para da almayacağını, benim o vermemek için kırk takla attığım üç kuruşla kaç çocuk doyurduğu söyleyen garip bir adam vardı. Ne yapmam gerektiğini tam olarak kestiremediğimden, ben de bir yerden sonra tartışmayı bitirebilmek için, “Nasıl istiyorsanız öyle düşünün,” demiştim. “Benim o üç kuruşa ihtiyacım yok ki size yalan söyleyeyim.”

Bundan sonrası biraz da muammaydı aslında. Zira şoförün, “Bir tek bizim mi üç kuruşa ihtiyacımız var?” der demez, minibüsü aniden sağa çekip fırladığı yerden kaburgalarıma doğru bir yumruk atmasını, bir başka tarafa baktığım

için kestirememiş ve tam olarak görememiştim. Yaşanan o hengâmede kimi yolcu şoförü uzaklaştırmaya çalışıyor, kimisi de göğsünü acıyla tutan beni yığıldığım kapı önünden kaldırmaya gayret ediyordu. O yolculuğa dair hatırlayabildiğim son şey, bana yardım eden yaşlı adamın bütün yalvarmalarına rağmen, şoförün beni omzumdan iterek aşağı attığıydı. Elimdeki kâğıt mendille birlikte, bir kaldırım kenarına bırakılmıştum.

Tam olarak ne yaşamıştım... niye yaşamıştım, bilmiyordum. Göğsümdeki ağrı dinene değin olduğum yerde donakalmış ve peyda olan şaşkınlığımın parmaklarımdan alıp bütün bedenime bahşettiği titremeyi durdurabilmek için kendimce bir mana aramıştım. Neresinden tutsam olmuyor, böylesine bir olayın etkisinden ancak şoförü haklı bularak kurtulabileceğim için kendi kendime bahaneler üretiyordum. Tabii bu arada, onar dakika arayla gelen üç minibüsü de, sanki içindekiler ne yaşadığımı biliyormuş da üstüme güleceklermiş korkusuyla görmezden gelmişim. Bana kalsa, anlamsızlığında kaybolduğum bu hadiseyi unutabileyim diye o kaldırımın üzerinde taş olana kadar başım önüme eğik bekler ve kimseye de ağzımı açmazdım. Fakat, ... sapağında beni bekleyen Vacit adındaki köylü gelince aklıma, onu da daha fazla üşütmemek adına yavaş yavaş toparlandım ve gelen ilk minibüse binerek bir daha yola çıktım. Hem göğsümdeki ağrı iyiden iyi geçtiğinden, hem de yine yaşlı bir adamın, küçük bir çocukla arasında geçen konuşmaya kulak kabarttığımdan, bu seferki yolculuğum biraz daha iyi geçmişti. Akabinde, oraya varmam, yirmi... yirmi beş dakika kadar sürmüş ve peşine, şoförün tarif ettiği yolda bi' beş dakika kadar daha yürüyerek sapağı bulmuştum. Gittiğimde; elleri cebinde, kafasını boynunun yanına saklamak istercesine büzüşmüş, tir tir titreyen bir adam bekliyordu beni.

“Hocam o nasıl gelmekti? At arabasına mı bindin?”

Adımlarıma bakarak, “Yok Dayı,” dedim. “Öyle... etrafı merak ettim, hoşuma gitti, yürüyerek geldim. Kusura bakma, beklettim seni de bu havada.”

İki elini yana açarak, “Allah seni iyi etsin,” dedi. “O kadar yol yürünür mü? Hem... beni geç, bana bir şey olmaz, arada bacaklarım ağrır ama... Allah asıl senin yardımcın olsun Hocam, bizim sıpalara ders vereceksin he?”

Gülerek, “Ne olacak sanki Dayıcığım,” dedim. “Onlar da çocuk sonuçta.”

Parmaklarını ani bir hareketle diline götüren Vacit Dayı, “Onlar mı çocuk?” dedi. “Kurban olayım Hocam, canavar onlar canavar. Şamarını zopasını eksik edersen adamın ocağını yıkarlar. Ha yine de şükürlüktürler. Neler gördük kardeşim biz, elin azman oğlu şirin gelir gözümüze.”

Rüzgârın tutup savurmak için can attığı saatlerin birinde, Vacit Dayı'yla birlikte yavan bir muhabbetle ve yayan olarak usulca gidiyorduk. Kendimi artık daha iyi hissediyordum ve aklımda, daha önce filmlerde izlediğim bir köy öğretmeni hayatını belirtmeye başlamıştım. Okumaya aç, hayattan birkaç adım geride kalmış, çocukluğunu başka çocuklar kadar yaşayamamış, içine kapanık, belki biraz utangaç, belki de köy yerinin verdiği rahatlıkla biraz laftan ve yumuşak huydan anlamayan köylü çocukları tanıyacak olmak içimdeki heyecanı en azından oraya gidene değin sıcak ve titrek tutsun istiyordum. Bazı şeylerin elbette yolunca gitmeyeceğini daha şimdiden tahmin edebiliyor ve canımı sıkabilecek istisnai olayları da halihazırda öngörmeye çalışıyordum. Buna karşın, yaşayacağım muhtemel kötü günleri yine elimden geldiğince suni bir gelecek tahayyül ederek bastırma-ya gayret ediyordum. Gün gelince, bu köyden belki isteye-

rek yahut “zamanı geldi” diyerek, belki de buradan ayrılıyor oluşuma ağır bir hüzün ile üzülererek ayrılacaktım – burası aşikârdı. Lakin, ayrılacağım o gün, arkamda bırakacak olduğum çocuklardan hepsinin, olmadı yarısının, ihtimal birkaçının veya yalnızca bir tanesinin ilerleyen yaşlarında ahlâklı ve yorumlayabilen biri olarak konuştuğunu görmek, bir öğretmen olarak beni nasıl memnun edecekti... – işte burası beni asıl galeyana sürükleyen, yüreğimi hızlandıran ve içimi mutluluk ve huzurla dolduran kısım. Öğretmenlik aşkıyla yanan biri olduğumu iddia etmem yanlış olurdu... – zira değildim. Fakat kendimi şimdilik bu hayallerle oyalamak ve inancımı bu şekilde hep diri tutmaya çalışarak bir rüyaya dalmak da en mantıklısıydı.

Doğrusunu söylemek gerekirse, ne tepemdeki yağmur dolu bulutlar, ne görebildiğim her yeri kaplayan bu huysuz çoraklık, ne de her adımımızda biraz daha arttığını belli eden şu çarnaçar imkânsızlık beni daldığım bu rüyadan uyandırmaya yetmemişti. Sonuçta ne yeşili örtü yapmış bir Karadeniz köyüne, ne de denizi sesi saymış bir Ege köyüne gidiyordum. Kendimi her türlü hava şartına, her türlü iklim vurgununa ta en baştan hazırlamalıydım. Fakat, bazı meselelerin istediğim gibi gitmeyeceğini, daldığım hayallerin izlediğim sinema filmlerinin senaryolarında kaldığını da istemeden anlamaya başlamıştım. Bana bunu hissettiren şey, az evvel de bahsettiğim gibi bire bir köyle ile ilintili şeyler değildi. Aksine, serabıma sokulan çomak hiç ummadığım bir yerden, hemen yanımdaki köylünün sesinden çıkagelmişti. Bunu anlatmaya dilim tam olarak döner mi bilmiyorum.

Sapaktan beni alması için Muhtar tarafından gönderilen Vacit Dayı, tanıştığımız andan itibaren bende herhangi bir farklı intiba uyandırmamış, hatta samimiyeti ruhumda hemen yer etmişti. Onun rahatsız edici hiçbir davranışına bu kısa sürede denk gelmemiş, kendisine yakın durmaktan im-

tina edebileceğim bir söz de ağzından çıkmamıştı. Öte yandan, yürümeye başladığımız andan beri üzerinde ehemmiyetle durduğumuz hararetli bir mevzu da muhabbet konusu olmamıştı. Haliyle hangi partiyi övdüğünü duymamış, insan yaşamına dair fikirlerini işitmemiş, demem o ki beni kendisinden uzaklaştırabilecek olan öyle ya da böyle hiçbir yorumuna denk gelmemiştim. Ta ki, “ders vereceğim sınıflar” üzerinden dallanıp budaklanan ve beni de ister istemez içine çeken meseleye kadar.

– ÜÇ –

Vacit Dayı'nın, çocukları “naifçe” hedef alan ve öylesine sarf ettiğini sandığım yergili cümleleri tek bir kalıp halinde söylenip bırakılmamıştı. Ben, bu muhabbetin de öncekiler gibi dışın kovuğunu doldurmadan yok olup gideceğini düşünürken, nedense yanı başımdaki bu adam bir şekilde beni oraya çekmeye çalışıyor ve sanki benim de kendisine bir şeyler sormamı istiyordu. Onun böyle konuşması bende bir merak uyandırmamış değildi, bunu inkâr edemezdim fakat gelir gelmez bir köy meselesinin ayaküstü içine düşmek de istemiyordum. İşte, bahsini ettiğim, “serabıma sokulan çomağı” da tam bu noktada görür olmuştum. Öylesine garip bir hisle sarıp sarmalanmışım ki, köy yoluna ayak bastığım andan itibaren, yalnızca kendi amaçları doğrultusunda hareket eden ve öyle yaşayan bir adam olmanın imkânsızlığını sezer olmuştum. Büyük şehirlerin “herkes kendi halinde” tavrı belli ki burada yoktu. Köyde yaşarken, olaylara yahut şahıslara kayıtsız kalmak ihtimal dâhilinde bir tercihmiş gibi durmuyordu.

Vacit Dayı, bir noktadan sonra ağzından çıkan her kelimenin, her cümlenin arasında sanki birilerini saklıyormuş gibi

konuşmaya başlamıştı. Ben ne cevap verirsem vereyim, “Biz neler gördük,” diyor, kimi zaman derin bir “of” çekiyor, insanın başına ne gelirse çocuğundan gelir diye sayıklıyor ve benim bir başka tarafa ruhen ve aklen kaçmamı engelliyordu. Bu durumun daha fazla uzamasının yaratacağı can sıkıntısının korkusundan olacak ki ben de sonunda ister istemez onun arzu ettiği yola girmiş bulunmuş ve muhabbetin bir yerinde, “Hayırdır Dayı?” diyerek, her şeyi anlatması için hazır bir dinleyici olduğumu beyan etmişim. “Çocuklar ne yaptı da sıkıttı senin canını bu kadar? Azmanı niye şirin bulur oldun sen?”

Cebindeki tabakasından bir sigara uzattı. İçime dumanı çeker çekmez öksürmeye başladım. “Yeni harmanın tütünüdür,” dedi. “Şehirliyi çarpar. Sizin ciğerleriniz körpedir.” Tabakayı cebine koyarken de devam etti: “Hocam... açık konuşmak gerekirse, lanet gitsin canlarına. Arkalarından gıybet edeceğim, benim cehennemimin odunu artacak. Bu dünyada da öte tarafta da Allah vardır. O bırakmasın peşlerini.”

Vacit Dayı'nın meseleye bir türlü giremeyişi bir sır saklıyor oluşuna değil de üstüne düşmemi istemesine bağlıyordum. “Bak merak ettirdin şimdi,” dedim. “Neye tanık oldun da Allah bırakmasın diyorsun peşlerini?”

Ağzından çıkan dumanı işaretparmağı gibi kullanarak, “Na şurayı gördün mü?” diye sordu, boş bir araziye göstererek.

“Gördüm Dayı.”

“Hah... Peki o diplerine yakın yerden kesilmiş ağaçları da gördün mü?”

Tahminimce elli-altmış kadar, toprakla birleşen yerlerinden otuz santim yukarıdan, düzgünce kesilmiş bir sürü ağaç vardı. Vacit Dayı devam etti:

“Hocam şimdi diyeceksiniz ki siz delirdiniz mi? Arazi zaten çoraktır, bir parça gölge eden onca ağacı niye kestiniz? A

şimdi hava soğuk ama... farz et ki yazın şuraya gideydik, matamızdan suyumuzu içeydik, katığımızı mideye ataydık... rüzgâr da hafif eseydi hani, ağaçların dalları az hışırdıydı, gölgenin altında terimiz soğuyardı... fena mı olurdu? Bunun kime ne zararı vardır Hocam? Affedersin, güneş o zamanlar gâvurun şerri gibi yakacakken, buranın köylüsü olsun başka yerin yabancı olsun, şu yoldan geçen bir Müslüman evladı iki soluk alsın diye ağacın altına çökse, sırtını tatlı tatlı o gövdenin kabuğunda kaşısa, az yarım saat güzelcemen kestirse... bunun zulmü kimedir Hocam?

Vacit Dayı'ya hak vererek; "Hiç," dedim. "Ne zararı olur bunun? Faydası olur zararı olmaz."

"Tabii, tabii," diyerek lafı benden aldı: "Ama biraz önce Allah yardım etsin dedim ya bizim köyün çocuklarına ders vereceksin diye... ha işte, bak Hocam, bir laf vardır; itten doğan it olur, attan doğan at olur. İtin at doğurduğu nerede görülmüş? Hâşa senden, o soysuzun çocuğu da kendi gibi olacaktı tabii, kime benzeyecekti zahar? Allah yardımcın olsun da onun çocukları gibilerine denk gelmeyesin."

"Kimin çocukları?"

"Cevat'ın Hocam, Cevat'ın," dedi. Sigarasının dumanı burun deliklerinden çıkıyordu. "Bu gördüğün arazi Cevat'ındır. Ha, tapusu vardır derler, ben görmedim yalan olmasın, bir şey diyemem... – babadan oğla falan derken... herkes de bilmiş ki burası Cevat'ındır. Ben yıllardır şehre iner gelirim. Muhtar'ın çocuğuna muşamba almışlığım da vardır, Halis'in ocağına tomurcuk da. Ha parayla mı yaptım? Fazladan mal mı istedim, elindekinden pay mı istedim? Yok. İnsanlıktır. Şurada komşuyuz, her gün yüz yüze bakıyoruz. Onların ricası bana emirdir, başım gözüm üstüne. Ama de ki o kadar yol gidip geldin ya, bir güne bir gün a şuraya çömüp de bir tane ağacın altında soluklandın mı? İşte... karakter meselesi Hocam. Bakma, elleri nasırlıdır diye güçlü sanırsın ama köy-

lü milletinin canı malındadır. Aman Cevat'ın ağacının kabuğu soyulur da laf eder diye ayak bastığımız yoktur oraya. Ama Allah, Allah... Hinin malı hinde mi kalır? Al işte, sana da nasip olmadı.”

Yavaş yavaş arkamızda bırakmaya başladığımız araziye dönüp bir daha baktım. Yüzümü iyice serinleten rüzgârdan hoşnutken, “Bu adamın...” dedim, “yani Cevat'ın ağaçlarına ne oldu?”

“Hocam yanlış anlama, bunları söylüyorum ki sana, elini verip kolunu kaptırmayasın. Kimin ne olduğunu göresin de ona göre davranasın. Yoksa kirli canına kör şeytan... bana ne Cevat'tan?” Ağzındaki sigarasını yere atıp ayağıyla ezdi. “Bunun bir oğlu var, Muzaffer. Bir zaman dediler ki bu Muzaffer köyden bir kızla fingirdeşiyor. Biz tabii, ortada fol yok yumurta yok... e burası köy yeri, bir kere birlikte gören de yok... Hani, şehir olsa dersin ki tuttu lokantaya gittiler de iki tas çorba içtiler. E burada onu yapacakları yer de yok. Ha, yanlış anlama Hocam, kalkıp iki bekâr lokantaya gidebilir diye söylemedim, misal veriyorum. Neyse işte, hâl böyle olunca biz de dedik ki iftira etmeyin, ayıptır. Muzaffer'e bir şey olacağı yok, kızın adı kirlenir. Sağ olsun köylü de benim dediğim gibi düşündü, kızcağızı korudu. Zati kızın ana yok, baba yok, kör topal bir nenesi, kahvenin demirbaşı dedesi var bir tane. Ha bak, onu iyi dedim, bu adam böyle lafların arasında nasıl gelsin kahveye de milletin yüzüne baksın? Hacı Amca'yı da düşündük anlayacağın. Köy yeridir, adam nereye gitsin? Velhasıl Hocam, durum buyken biz bi' örtbas ettik meseleyi. Hani, şöyle bir düşüncemiz de vardı; illa ki bu söylenti bu ikisinin de kulağına gider ya, köylü inanmadı ama inanırsa vaziyet kötü olur ayağına derslerini de alırlar dedik. Varsa böyle bir durum, usule, yordama göre hareket ederler, mesele de tatlıya bağlanır diye düşündük – öte yandan aklımızda da bu var. Hocam'a söyleyeyim, canın var